

Datum
2019-01-18
Vår referens
Malin Lavesson
Förvaltningsjurist
malin.lavesson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Avgift vid ansökan om godkännande att starta fristående förskola FSKF-2018-20105

Sammanfattning

Förskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att ta ut en avgift om 25 000 kr för den som ansöker om godkännande att starta fristående förskola genom nyetablering av en fristående förskoleenhet och godkännande av en ny huvudman för en befintlig förskolenhet från den 1 april 2019. Vidare att avgiften ska betalas i samband med att ansökan ges in samt att ärendet inte tas upp till prövning om avgiften inte betalas. Förskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta att ingen avgift ska tas ut vid ansökan om utökning av befintlig verksamhet vid en förskoleenhet. Inom ramen för ansökningsförfarandet kan förskoleförvaltningen komma att inhämta uppgifter från bl.a. kreditupplysningsföretag, Polismyndigheten, Bolagsverket, Skatteverket samt Kronofogdemyndigheten. Förskoleförvaltningen kan även komma att använda uppgifter som rör sökanden och som förekommer i förskoleförvaltningen tillsyn eller i ärenden hos Skolinspektionen eller annan tillsynsmyndighet.

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att den som ansöker om godkännande att starta fristående förskola genom nyetablering av en fristående förskoleenhet och godkännande av en ny huvudman för en befintlig förskolenhet ska betala 25 000 kr i avgift från den 1 april 2019.
2. Förskolenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avgiften ska betalas i samband med att ansökan ges in samt att ärendet inte tas upp till prövning om avgiften inte betalas.
3. Förskolenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att ingen avgift ska tas ut vid ansökan av befintlig huvudman om utökning av befintlig verksamhet vid en förskoleenhet. Vid ansökan om godkännande av en ny huvudman för en befintlig förskoleenhet gäller istället punkten 1 och 2.
4. Förskolenämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse Förskolenämnden 190130 avgifter för ansökan om godkännande för fristående förskola

Beslutsplanering

Ordförandeberedning FSKN 2019-01-21

Förskolenämnden 2019-01-30

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Rättslig reglering

Av 2 kap 5 § skollagen följer att enskilda efter ansökan får godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,
2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och
3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § 1-4 bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

För att godkännande ska lämnas krävs därutöver att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Om godkännandet avser gymnasieskola eller gymnasiesärskola ska följderna i närliggande kommuner för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna också beaktas. Avser godkännandet förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet.

Av 2 kap 5 c § skollagen följer att Statens skolinspektion eller den kommun som handlägger ärenden om godkännande av en enskild som huvudman får ta ut en avgift för ansökningar om godkännande enligt 2 kap. 5 §.

Av förarbetena till bestämmelsen i 2 kap 5 § c skollagen framgår att ” I enlighet med vad som anförts i avsnitt 4.1 och 4.2 anser regeringen att utökade tillståndskrav för att bedriva verksamhet inom socialtjänsten och skolväsendet är nödvändiga. Regeringen anser att kostnaden som uppkommer med anledning av dessa krav bör bekostas av de enskilda aktörer som väljer att vara verksamma inom socialtjänsten och skolväsendet och, i den mån en övervältring av kostnaden sker, av de kommuner som väljer att använda sig av enskilda utförare. (...) Utredningen har föreslagit att en avgift endast ska få tas ut för den del av tillståndsprövningen

som utgörs av ägar- och ledningsprövning. Med anledning av Skolinspektionens synpunkter, och i enlighet med Ägarprövningsutredningens förslag, föreslår regeringen att en avgift ska införas för tillstånds- och godkännandeprövningen i dess helhet, vilket motverkar förekomsten av tillstånd som inte utnyttjas inom skolväsendet och socialtjänstområdet. Vidare innebär detta att kostnaderna för ägar- och ledningsprövningen inte behöver redovisas särskilt och separeras från tillstånds- och godkännandeprövningen i sin helhet. Regeringen anser, i likhet med IVO, och till skillnad från Skolinspektionen och Skolverket, att även ansökningar som föranleds av ändringar i befintlig verksamhet bör vara avgiftspliktiga. Det är rimligt att exempelvis den som vill utvidga en befintlig verksamhet får stå för ansökningskostnaden på samma sätt som den som vill starta en helt ny verksamhet. (...) Kommunerna har redan i dag rätt att ta ut vissa avgifter. Vid beräkningen av avgifterna gäller självkostnadsprincipen för kommunerna.” (prop. 2017/2018:158 s. 55 f)

Av 2 kap 3 § kommunallagen följer att kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Av 2 kap 6 § kommunallagen följer att kommuner och landsting inte får ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller.

Bedömning

Nyetabletering av en förskoleenhet

Ett godkännande att bedriva fristående förskola är knutet till en förskoleenhet som ligger på en viss adress. Med en förskoleenhet avses en av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad.

Enskilda, dvs. bolag, föreningar, stiftelser, registrerade trossamfund eller enskilda individer får godkännas som huvudmän. Godkännandet att bedriva fristående förskola är därför också knutet till en fysisk person med enskild firma eller en juridisk person. I godkännandet anges även organisationsnummer för den fysiska personen med enskild firma eller den juridiska personen. Vid byte av huvudman krävs att en ny ansökan om godkännande skickas in. Detta ska även ske om byte av huvudman gäller en befintlig verksamhet vid en viss förskoleenhet.

Den 1 januari 2019 trädde nya bestämmelser gällande fristående förskolor i kraft.

Bestämmelserna innebär att förskolenämnden i samband med godkännande av huvudmän som vill starta fristående förskola samt även i samband med tillsyn kommer att göra en så kallad ägar- och ledningsprövning.

De nya bestämmelserna ger också kommunerna och Statens Skolinspektion möjlighet att ta ut en avgift för ansökningar om godkännande för fristående förskola respektive skola.

Av förarbetena till bestämmelsen om rätten att ta ut avgifter framgår bl.a. att regeringen anser att kostnaden som uppkommer med anledning av de utökade kraven på aktörer bör bekostas av de aktörer som väljer att vara verksamma inom skolväsendet.

Det finns inga regler i skollagen eller skolförordningen gällande principen för avgiftssättningen. Kommunen har däremot att rätta sig efter kommunallagens bestämmelser rörande självkostnadsprincipen, likställighetsprincipen samt förbud mot retroaktivt verkande beslut.

Avgiften som en kommun tar ut ska spegla kommunens kostnader för godkännande, och får inte generera en vinst för kommunen. Viss vägledning torde kunna hämtas från de avgifter som Skolinspektionen väljer att ta ut.¹

Statens Skolinspektion som handlägger ärenden om godkännande för fristående skolor har beslutat att ta ut avgifter för den ansökningsprocess myndigheten ansvarar för. Skolinspektionen kommer att ta ut en avgift om 35 000 kr för ansökan om nyetablering av fristående skola och 25 000 kronor för utökning av befintligt godkännande. Avgiftens storlek beror på om ansökan avser en nyetablering av en skolenhet eller en utökning av en redan befintlig skolenhet. En utökning kan vara att tillståndet ska omfatta fler årskurser alternativt fler nationella program eller inriktningar vid en befintlig skolenhet. Om en sökande i samma ansökningsomgång skickar in flera ansökningar beträffande samma skolenhet ska därför enbart en avgift betalas.

Förskolenämnden anser att Malmö stad bör ta ut avgifter för godkännande för ansökan om nyetablering av en förskoleenhet, samt vid godkännande av en ny huvudman för en befintlig förskoleenhet.

Förskoleförvaltningens ekonomiavdelning har gjort en uträkning av kostnaden för arbetstiden i ett ärende om godkännande för en ny fristående förskoleenhet. Uträkningen utgår från hur mycket arbetstid som respektive handläggare, eller annan yrkesroll, lägger ner i ett ärende. Detta för att säkerställa att självkostnadsprincipen efterlevs. Avgiften föreslås uppgå till 25 000 kr för ansökan för nyetablering av fristående förskoleenhet, och börja gälla från den 1 april 2019. Med nyetablering avses godkännande att bedriva fristående förskola för en huvudman av en förskoleenhet och godkännande av en ny huvudman att bedriva verksamhet vid en befintlig förskoleenhet.

Förskolenämnden föreslår vidare att beslut tas om att avgiften ska betalas i samband med att ansökan ges in samt att ärendet inte tas upp till prövning om avgiften inte betalas.

Utökning av en befintlig förskoleenhet

Av förarbetena till bestämmelsen om avgifter framgår att regeringen anser att ansökningar som föranleds av ändringar i befintlig verksamhet bör vara avgiftspliktiga

För förskola aktualiseras utökning av en befintlig verksamhet då en huvudman som innehar ett godkännande att bedriva förskola vill utöka antalet platser.

Förskolenämnden anger inte längre antal platser i godkännandearbena för fristående förskoleenheter utan ett godkännande är istället, i enlighet med bestämmelsen i 2 kap. 5 § skollagen, knutet till en huvudman och till *en* enskild förskolenhet, med angivande av adress om sådan finns vid ansökningstillfället. Det ankommer sedan på förskolenämnden att genom förskoleförvaltningen vid tillsyn göra bedömningar av barngruppernas storlek i förhållande till lokaler, lokalernas ändamålsenlighet för förskoleverksamhet m.m, och inom ramen för tillsynen kan förskolenämnden genom framtida beslut komma att begränsa antalet platser vid en enskild förskoleenhet. De fristående förskolorna måste även rätta sig efter andra tillsynsmyndigheters beslut, såsom exempelvis miljöförvaltningen som utifrån annan lagstiftning, kan begränsa antal platser i en fristående förskola.

Det kan finnas ett flertal förskolor i Malmö stad som har ett godkännande där antal platser

¹ Sveriges Kommuner och Landsting Cirkulär 18:41, 2018-11-08

anges. Det förekommer att förskolor som har ett platsantal i sitt godkännande ansöker om att få en utökning med ett fåtal platser för att möta en tillfällig eller permanent efterfrågan. Det kan också röra ett flertal platser om till exempel en tillbyggnad görs på en redan befintlig förskoleenhet.

I ärenden om utökning av antal platser vid en förskoleenhet tillämpas oftast ett förenklat handlägningsförfarande. Även ägar- och ledningsförhållandena granskas från den 1 januari 2019 i dessa ärenden men handlägningsåtgärderna i övrigt är inte lika omfattande som vid en nyetablering av en fristående förskola. Huvudmän som redan innehar ett godkännande att bedriva fristående förskola i Malmö stad kan inneha olika utformade beslut med eller utan platser beroende på om de tidigare valt att ansöka om utökning eller inte, samt när i tiden de fått sitt beslut av kommunen. Vid ansökan om utökning får de istället ett beslut utan angivande av platsantal. För att tillförsäkra en likvärdighet för de huvudmän som redan innehar ett godkännande om att bedriva fristående förskola i Malmö stad, samt med beaktande av att handläggningen ofta innebär ett visst förenklat förfarande föreslås förskolenämnden att inte ta ut någon avgift för denna typ av ärenden.

Övrigt gällande handlägningsprocessen

Förskoleförvaltningen har enligt en ny bestämmelse, 16 b § första stycket 2 förordningen (1999:1134) om belastningsregister rätt att i ärende om godkännande av enskild huvudman begära vissa uppgifter ur belastningsregistret. Sådana uppgifter kommer att inhämtas vid ansökningar om godkännande.

Vidare kan Förskoleförvaltningen komma att inhämta upplysningar om sökanden hos kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket samt Kronofogdemyndigheten. Förskoleförvaltningen kan även komma att använda uppgifter som rör sökanden och som förekommer i förskoleförvaltningens tillsyn eller i ärenden hos Skolinspektionen eller annan tillsynsmyndighet som underlag vid bedömningen av ansökan om godkännande.

Förskoleförvaltningen kommer att publicera rutiner för handlägningsprocessen utifrån de nya bestämmelserna på malmo.se för att komplettera den information som redan finns där.

Ansvariga

Lisa Lemmeke Enhetschef

Peter Lindberg Förvaltningschef